

Uredništvo: sprava, Ljubljana, Kopitarjeva 4. Telefon 4001-4004. Mesecna naročnina 25 lit. za inostranstvo 30 lit. — Osk. rač. Ljub. tjana 10.000 za naročnino in 10.000 za inostranstvo. Izključno zastopstvo: za oglaševanje in inostranstvo: UPI B. A. Milano. Receptivno za vračanje.

SLOVENE

JUNI - 1944

3

SOBOTA

Hervorragende Kampfmoral unserer Truppen

Grosse Heftigkeit der Angriffe in Italien — Der Feind zum Stehen gebracht — Stärkere Sowjetangriffe nördlich Jassy abgewehrt

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 2. Juni. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Bei den schweren Kämpfen in Italien, die sich gestern besonders im Raum von Velletri und Valmontone zu grösster Heftigkeit steigerten, bewährte sich die Kampfmoral unserer Truppen immer wieder gegen die zahlenmässige und materielle Überlegenheit des Feindes. So wurde dort auch gestern wieder der mit massierten Infanterie- und Panzerkräften und mit Unterstützung starker Luftstreitkräfte angreifende Feind zum Stehen gebracht. Ein inzwischen abgegriffener Einbruch, den der Gegner nördlich Velletri erzielen konnte, kostete ihn schwere blutige Verluste.

In diesem Frontabschnitt haben sich die 65. Infanterie-Division unter Generalleutnant Pfeiffer, die durch Teile der 4. Fallschirmjäger-Division verstärkte 3. Panzergrenadier-Division unter Generalmajor Hecker und eine aus Einheiten des Heeres und der Fallschirmtruppe zusammengesetzte Kampfgruppe unter Generalleutnant Greiner, hervorragend unterstützt durch Artillerie und durch Flakartillerie der Luftwaffe, besonders ausgezeichnet.

Nachtschlachtflugzeuge griffen feindliche Batterien und Kolonnen im Raum von Artena sowie den Ort selbst mit Bomben und Bordwaffen an.

Am Nordhang der Lepine-Berge setzten sich unsere Divisionen nach Abwehr zahlreicher feindlicher Angriffe

auf das Nordufer des Sacco-Flusses ab. Im Raum von Sora wurden vor unseren neuen Stellungen alle Angriffe des Gegners abgeschlagen.

Leichte deutsche Seestreitkräfte versenkten vor Livorno ein britisches Schnellboot und beschädigten ein weiteres schwer. Vor der Dalmatinischen Küste versenkten sie 6 vollbesetzte Küstenmotorschiffe und 1 Tanker. Zahlreiche Gefangene wurden eingebracht.

An der Ostfront wehrten deutsche und rumänische Truppen nördlich Jassy stärkere Gegenangriffe der Sowjets ab und beseitigten einige Einbruchstellen. Starke deutsche und rumänische Kampf- und Schlachtfliegerverbände fügten hierbei dem Feind schwere Menschen- und Materialverluste zu.

An der übrigen Front kam es ausser örtlichen Gefechten im Karpatenvorland zu keinen Kampfhandlungen von Bedeutung.

In der vergangenen Nacht führten starke deutsche Kampf- und Schlachtfliegerverbände zusammenfassende Angriffe gegen die Bahnknotenpunkte Kasatin und Pastow.

Im Finnischen Meerbusen sank ein sowjetischer Bewacher nach Minentreffer.

Bei einem Angriff von 40 britischen Flugzeugen auf ein deutsches Geleit vor der westnordwestlichen Küste wurden durch Sicherungsluftzeuge und Bordflak von Handelsschiffen 11 Flugzeuge vernichtet, 2 weitere in Brand geschossen.

K položaju na italijanskem bojišču

Berlin, 2. junija. Današnja »Deutsche Allgemeine Zeitung« komentira najnovejšo dogodke na italijanskem bojišču. List pravi, da nam bitka južno od Rima vedno jasneje kaže sovražnikov namen, da bi si pridobil čim večje koristi na obeh ločenih bojiščih. Nemško vodstvo pa na podlagi tega jasno izvaja svoje posledice. Dočim se na zahodnem krilu iz nettunškega predmestja nastalem bojišču ob južnem in jugovzhodnem poboju Albanskih gora močne »ile« pete ameriške armade generala Clarka že nekaj dni z relativno majhnimi uspehi mučijo, da bi si odprle pot v Rim, imajo v dolinah Lirija in Saccia ostale nemške čete očitno naloge, da se »ubranijo obkoljevalnim nameram«, ki postajajo vedno bolj očitne. Sovražnikovega cilja ne označuje v toliko zaželjeno približanje Rimu, kot pa nič manjši načrt, da bi vdrl nemški divizijam, ki stoji globlje v južni Italiji, za hrbet. Zaradi tega je postalo za nemško vodstvo koristnejše, da se je odpovedalo

relativno ugodnim obrambnim postojankam na jugu nastopajočih nemških oddelkov ter tako preprečilo Angloamerikancem večjo obkolitev ali uničenje nemških čet. Zato so ob robovih Albanskih gora v ogromnih množicah napadajoče čete pete ameriške armade doživle posebno intenzivno obrambo, ki le vedno preprečuje sovražniku, da bi strnil zaželeni obroč. Casopis nato dobesedno nadaljuje: »Vse poednosti, ki jih izvemo z nasprotnikov strani o veliki bitki, nam pričajo, da zaenkrat tudi najboljše napovedi nakopičenja ter najskrbnejše priprave niso mogle izsiliti prodora in pa obkolitve tamkaj borečih se nemških oddelkov. Očitno se vrše premiki nemških čet iz južnih delov, predvsem iz Lirijeve doline po načrtu, vključno z ožkim in nevarnim cestam. Nemskim zaščitnicam je tudi tamkaj uspešno, da so preprečile hitro napredovanje nasprotnika, ki naj bi dovršilo njegove namene.

Papež članom kardinalskega kolegija

Rim, 2. junija. Papež Pij XII. je imel danes nagovor članom kardinalskega kolegija, ki so mu s svojim dekanom kardinalom Granitoni Pignatelli di Belmontem na čelu izrazili svoje čestitke za rojstni dan. V nagovoru se je Sveti oče spomnil težav, ki jih povzroča današnja vojna ter je poudaril, da zavzema moderan vojskovanje postopoma vedno bolj grozovite oblike, o katerih je svet še pred kratkim mislil, da so sploh še nemogoče. Vse, kar je bilo še pred nekaj leti ali meseci splošno obvezno, teptajo danes v nasprotju z vsemi zapovedmi krščanstva. V tej zvezi je omenil papež predvsem ponovne angloameriške letalske napade na mesto Rim ter je poudaril, da ti napadi nikakor niso veljali le okoliščini večnega mesta. Sveti oče je nato poudaril, da bo vsakdo, ki bo dvignil roko proti Večnemu mestu, stal tako pred ljudmi, kot pred sodnim stolom božje pravičnosti kot morilec lastnih staršev.

Papež je nato opozoril na težke preizkušnje, ki jih je moralo mesto Rim pretrpeti v prejšnjih zgodovinskih dobah. Spomnil se je naporov prejšnjih papežev, ki so se trudili, da bi omilili takrat nastale stiske. Toda nobeno obleganje, ropanje ali kužna bolezen prejšnjih časov se ne morejo primerjati s sedanjimi stiskami rimskih prebivalcev. Tudi število beguncev, ki so v prejšnjih dobah iskali v Večnem mestu zavetja, je bilo naravno malenkostno napram številu onih, ki so se danes zatekli v Rim, vključno temu, da se zavedajo, v kakšni nevarnosti se nahajajo to mesto.

V nadaljnjem poteku svojega govora je opozoril papež na dolžnosti svojega poklica, ki se razodevajo v »Češenikovih besedah: »Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce«. Pij XII. je dejal, da se pri izvajanju svojega božjega naloga ne da ovirati od nobene človeške sile. Omenil je prekratna stremiljenja sedanjosti ter je poudaril nujnost, da ostanejo vsa v skladu s določili krščanskega življenja. Rimsko-katoliška cerkev tozadevno ne pozna nikakih kompromisov. Ako ne bodo pri vojskovanju ter pri pripravah za bodoči mir bolj uresničili krščanskih naukov, potem so tega krivi spori v krščanskem svetu in čestilici verski pokreti, ki so se tekom časa ločili od katoliške cerkve. V zvezi s tem se je papež izjavil predvsem proti racionalizmu in naturalizmu zadnjih dveh stoletij, ki sta razvrednotila in zastarala krščanstvo tudi pri mnogih, ki se še danes nazivajo »krščani«. Pij XII. je zanikal nauk učiteljev nekaterih krščanskih sekt, ki trdijo, da papež ni Kristu-

sov namestnik na zemlji. Nato pa se je baval s problemom bodočega mira. Dejal je, da to tozadevno na žalost le mnogo in nesmiselno govorili. Gospodarske in družbene razmere, ki bi nastale iz teh nekrščanskih mirovnih načrtov, bodo ogrožale svet v njegovi bodočnosti. Na svetu morajo imeti vsi narodi možnost, da s svobodno razvijajo svoje narodne sile. Papež je izrazil upanje, da bo svetu prihranjeno nadaljevanje vojne z nadaljnjo poostrojitvijo vojnih metod ter je zaključil svoj nagovor z željo, da bi svet z božjo pomočjo kmalu zopet zagledal zarjo mira. Papež se je zahvalil kardinalom za njihovo sodelovanje pri delu za mir ter za njihove čestitke. Ob koncu jim je podelil apostolski blagoslov.

Kalinin zahteva neomejeno prvenstvo SSSR

Berlin, 2. junija. Današnji »Völkischer Beobachter« komentira na naslovni strani govor predsednika Sovjetske zveze Kalinina, ki ga je imel nedavno pred komсомolskimi funkcionarji rdeče armade in v katerem je označil kot cilj boljševiške stranke, boljševiške armade in boljševiškega upravnega aparata izvojevanje neomejenega prvenstva Sovjetske zveze na vsem svetu. List piše, da si naj oni krogi v demokratskih državah, ki še danes verjamejo, da imajo njihovi domači komunisti težnje, ki so v skladu z interesi njihovega naroda, pogledajo te »obvezne izjave« predsednika Sovjetske zveze. Čeprav se ni dolgo tega, kar je bila razpuščena Komintern, se v Kremlju verjetno smejejo že samo ob spomenu na to, kako so morali nasuti svetlo peska v oči, da so lahko prikrili mednarodni cilj boljševiške svetovne revolucije. Razvoj dogodkov je tako politično kot vojaško porinil zaveznike Sovjetske zveze na drugo in tretje mesto, pri čemer se Angliji in Združenim državam ni treba bregati za vrstni red, kar igra Velika Britanija v koncertu že itak »najtanjšo violino.

»Völkischer Beobachter« dobesedno nadaljuje: »Boljševizem ni z ničemer omejil svojega razširjanja. Ne mine dan, da ne bi javil kakih svojih ekspanzijskih teženj. Svoja zahodna obrobna ozemlja smatra brez nadaljnega za svojo lastnino, ne da bi vprašal tamkajšnje prebivalce in še manj seveda zaveznike za privolitve. Baltske dežele, Poljsko, Romunijo, Madžarsko in Slovaško smatrajo v Kremlju kot

Nova bolgarska vlada

Sofija, 1. junija. V četrtek zvečer je bilo izdano naslednje uradno poročilo: Ministrski predsednik Božilov je 1. junija predložil regentom svojo demisijo. Za ministrskega predsednika je bil imenovan Ivan Bagrianov. Nova bolgarska vlada je sestavljena iz naslednjih osebnosti: ministrski predsednik inčasni zunanji minister Ivan Bagrianov; notranji minister prof. Aleksander Stanišev; prosvetni minister prof. Mihael Arnaudov; finančni minister Dimitar Bavov; pravosodni minister Rusev; vojni minister generalni poročnik Rusev; trgovinski minister Hristo Vasilev; železniški minister inčasni minister za javna dela Boris Kolcev; ljudski minister prof. Dorčo Kostov.

Do poslednje kaplje krvi

Pariz, 2. junija. Vojni poročevalci Alex Schmalfluss je opazil, da poveljniki vseh oporišč in odpornih gnezd v atlantskem zidu pri svojih običajnih poročilih predpostavljajo organom stalno izražajo tudi svojo pripravljenost, da se bodo borili do zadnjega diha. Poročevalci pravi, da izjavljajo vojaki sledeče: »Imam nalogo, da preprečim vsako izkrcanje ob obali ter da branim postojanko proti vsem napadom s kopnega. Svečano sem se obvezal, da bom to nalogo izpolnjeval do zadnje kaplje krvi.

Ako se zavedamo, da so te posledice sestavljene iz izveženih vojakov, ki so se obnesli že v bližinskih bojih v Rusiji, lahko napovemo, da se bodo morale invazijske čete zaplesti v zelo hude borbe moža proti možu. Nobenega dvoma ni, da se bodo Nemci še bolj zagrizeno borili, kot so se pri Cassinu, zlasti še, ker so se v dolgi pripravljalni dobi na invazijo zelo temeljito pripravili. Ako bo torej zavezniškim četam uspelo, da se bodo izkrcali na obali, bodo morale prestati boje, ki bodo hujši kot vsi dosedajši. Razlika bo tudi v tem, da poprej nemški vojaki niso imeli nikdar tako sijajno izgrajenih postojank, kot so te na zahodu.

Rouenska katedrala v plamenih

Pariz, 2. junija. Pariški listi poročajo o požaru rouenske katedrale, ki so ga povzročili Angloamerikanci s svojim strahovalnim napadom. Agencija OFI pravi: »Ogenj je bil tako močan, da so se stopili zvonovi v katedrali, zlasti znameniti zvon »Jeanne d'Arc« ki je tehtal preko 30.000 kg. Plameni so se razširili ter ogrevali poleg katedrale še bližnje nadškofijsko palačo. Iskre so padale iz višine ter zažgale mnoga poslopja. Požar je že zajel kovnico, krasno renesančno stavbo. »Petit Parisien« piše: »Po novem nečloveškem napadu na prestolnico Normandije je ogenj v katedrali dovršil to, kar so bile angloameriške bombe že prej poškodovale.«

Trebljenje tolovajev

Berlin, 2. junija. Bataljon srbških prostovoljcev je te dni zahodno od Leskova v Srbiji uspešno napadel neko boljševiško tolopo. Skupno so izgubili tolovaji v Srbiji v preteklem tednu 218 mrtvih ter mnogi ujetnikov in mnogo prebežnikov.

Zaplemba židov. premoženja

Rim, 1. junija. V pokrajinah Sondrio, Bergamo, Lucca, Forlì, Cremona, Vicenza, Firenze in Benetke je bilo zaplenjeno vse židovsko premoženje.

Stockholm, 2. junija. Kot javlja Reuter iz Dublina je dobila De Valerina stranka Fianna Fail pri nedavnih volitvah 16 glasov absolutne večine. Dokončni izidi so sledeči: Fianna Fail 76 poslancev, Fine Gael 28 zastopnikov, ostale štiri stranke pa 32 poslancev.

Maja je bilo uničenih 1839 angloameriških letal

Berlin, 1. junija. Letalstvo in vojna mornarica sta meseca maja po uradnih podatkih nad Nemčijo in nad ozemljem, ki jih štiti nemška vojska, zbil 1839 letal. S tem je bilo prekoračeno število 1392 sestrelitev, ki je bilo doseženo aprila meseca in ki je predstavljalo najvišjo doseženo število. 1660 letal je zbil letalstvo s svojimi lovskimi oddelki in s protiletalskim topništvom, ostale uspehe pa je dosegla mornarica.

Sijajna bojna morala nemških čet

Velika silovitost napadov v Italiji — Sovražnik je bil zaustavljen — Zavrnitev močnejših sovjetskih napadov severno od Jasijsa

Führerjev glavni stan, 2. junija. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Pri težkih bojih v Italiji, ki so postali večeraj izredno siloviti zlasti pri Velletriju in Valmontonu, je bojna morala naših čet vedno znova premagala številčno in materialno sovražnikovo premoč. Tako je bil tamkaj tudi večeraj zaustavljen sovražnik, ki je napadal s strujenimi pehotnimi in oklepnimi silami in s podporo najmočnejših letalskih sil. Vdor, ki mu je uspel severovzhodno od Velletrija in ki je bil medtem že zajezjen, ga je veljal najtežje krvave izgube.

Na tem odseku so se posebno odlikovale 65. pehotna divizija pod vodstvom generalnega poročnika Pfeifferja, z deli 4. padalske divizije ojačena tretja divizija oklepnih grenadirjev pod poveljstvom generalnega majorja Heckerja ter iz edine vojske in padalcev sestavljena bojna skupina pod vodstvom generalnega poročnika Greinerja, ki jih je sijajno podpirala navadno in protiletalsko topništvo, v sestavi letalstva.

Nočna borbeno letala so z bombami in strojnimi napadla sovražne baterije in kolone na področju Artena ter kraj sam.

Na severnem poboju Lepinskih gora so se naše divizije, ki so odbile številne sovražne napade, odmaknile

na severno obalo reke Sacco. Pri Sori smo pred našimi novimi postojankami odbili vse nasprotnikove napade.

Lahke nemške pomorske edince so pred Livornom potopile nek britanski hitri čoln, enega pa poškodovale. Pred dalmatinsko obalo so potopile šest polno natovorenih obalnih motornih ladij in eno petrolejsko ladjo. Privredle so mnogo ujetnikov.

Na vzhodnem bojišču so nemške in romunske čete severno od Jasijsa odbile močnejše sovjetske protinapade ter očistile nekaj vdorov. Močnejši nemški in romunski oddelki bojnih in borbenih letal so pri tem zadali sovražniku težke človeške in stvarne izgube.

Na ostalem bojišču razen krajevnih spopadov v karpatskem predgorju ni prišlo do nikakih pomembnejših bojev.

V pretekli noči so izvršili močni oddelki nemških bojnih letal osredotočene napade na železniški križišči Kasatin in Fastov.

V Finskem zalivu se je potopila neka sovjetska stražna ladja, ki je zadela na mino.

Pri napadu 40 britanskih letal na nemško ladijsko spremljavo pred zahodno norveško obalo so uničile varovalne edince skupno s protiletalskim topništvom na trgovskih ladjah 11 letal, dve pa so zažgale.

Okrog Rooseveltove ponovne izvolitve

Stockholm, 1. junija. V Teksasu, največji državi Združenih držav, je prišlo v tamkajšnji organizaciji demokratske stranke do resnega razkola. Večina demokratov nasprotuje Rooseveltovi ponovni kandidaturi ter je postavila več zahtev. Zahteva: 1. da se strankina manjšina, ki se je izrazila za Roosevelta, ne sme udeležiti strankinega zborovanja letos meseca julija; 2. da mora kandidat kot je bilo to običajno do leta 1934, dobiti dve tretjini vseh glasov delegatov iz 48 držav ter da je šele potem lahko priznan kot strankin zastopnik v volilni borbi; 3. da se črni ne smejo udeležiti demokratskih predvolitev, in 4. da črni otroci ne bodo smeli posejati šol za belce.

Z nobenim izmed predlogov pa ne bodo prodrli, kar je Roosevelt, ki je bil leta 1936 sklenil, da bo leta 1940 ponovno kandidiral, takrat izkoristil svoj močni položaj ter odstranil določilo o potrebi dvotretjinske večine. Njegovi pristaši v ostalih državah, ki bi radi ostali pri delu in v službah, pa ne bodo hoteli spreminiti tega sklepa ali pa izključiti skupino Rooseveltovih pristašev iz Teksasa. V črnskem vprašanju je najvišje zvezno sodišče, ki ga sestavljajo Rooseveltovi ljudje, izdalo odločbo, da črncev ni mogoče izključiti od predvolitev. Pa naj se dogodi razvijajo kakor že hočejo, značilno je le, da večina demokratskih organizacij Roosevelta popolnoma javno odklanja. To dejstvo nam vsekakor jasno kaže odpor proti njegovemu četrtemu predsednikovanju. Brez dvoma tradicionalno demokratska država Teksas novembra ne bo glasovala za republikanskega kandidata in Roosevelt bo dobil v Teksasu mnogo manj glasov kot sicer. »Roosevelt bo prvi ameriški cesar,« je zapisal proti njemu usmerjeni časopis »New York Daily News«. Ta očitek bomo med volilno kampanjo gotovo še večkrat slišali. Amerikanci smatrajo,

da je kljub vojni uradna doba več kot 12 let popolnoma nedemokratska in nevarna, ker se je v 16 letih stalnega vladanja razvila v ameriški upravi organizacija, ki bo povzročila, da bodo vse volitve brez pomena. Na drugi strani pa ni nikogar, ki bi ga namesto Roosevelta lahko izvolili. Deweyju očitajo mnogi Amerikanci njegovo izredno majhno postavbo. Poslanec Gore je nedavno dejal: »Sredi reke ni dobro menjati konja. Ako pa kdo to le stori, naj se ne udeleži na ponjaja.« Za žene Deweyjeva postava očitno ni taka ovira kot za moške. Veliki ženski list »Women Home Companion« objavlja v svoji aprilski številki rezultat vprašanj 2000 čitateljicam iz vseh slojev in pokrajin. Takrat Willkie še ni izstopil in so republikanske žene takole izrazile svoje simpatije: 28% je dobil Willkie, 28,1% Dewey, 4,5% Bricker, ostanek pa je bil neodločen. Demokratske žene so se 40% odločile za Roosevelta, 5% jih je bilo za senatorja Byrda, ostanek je bil neodločen, razen 7% žena, ki so se javno in odločno izrekle proti Rooseveltu. Teh izidov seveda ne smemo posplošiti, vendar pa so zanimivi zaradi dejstva, ki ga časopis upravičeno poudarja, namreč kar bodo tokrat prvi v zgodovini Združenih držav žene odločile o rezultatu volitev, ker so milijoni mož na bojišču in bo večina izmed njih prav težko volila. Zato je zanimiva ugotovitev lista, da je 53% žena zahtevalo takega predsednika, ki se bo vrnil h konservativni politiki ter ne bo dežele obremenjeval z novimi reformami. Poleg teh žena moramo smatrati lree in Poljake kot dvomljive činitelje Rooseveltove skupine. Do sedaj je veljala organizacija CIO kot strnjena organizacija Rooseveltovih pristašev, toda najnovejše stavke v Detroitu so pokazale, da vodstvo teh delavskih organizacij nima več trdnjo v rokah ter da ne more preprečiti »divjih stavk«.

Angleški tiskovni ataše izgnan iz Portugalske

Stockholm, 1. junija. Portugalska vlada je sporočila v London, da je postal britanski tiskovni ataše Morel Stewart na Portugalskem nezaželen. Stewartu so nato odpoklicali. K na ta način izvršenemu izgonu dodatno poročajo, da je Stewart izkoristil svojo diplomatsko nedotakljivost za podpiranje na Portugalskem živečega španskega politika in nasprotnika Falange Gila Roblesa. Portugalska policija, ki je v Portanegru aretirala Stewartu in njegovo ženo, je v atašejevem avtomobilu odkrila mnogo dopisov, ki so jih poslali v Španiji živeči pristaši Gila Roblesa svojemju šefu v Lizbono. Kaže, da je Stewart opravljal redno kurirsko službo med Roblesom in njegovimi pristaši ter da je bil prenašalec dokumentov, ki so bili posredno naperjeni proti varnosti španske države. Španski zunanji minister Jordana je opozoril portugalskega poslanika v Madridu na to dejstvo, nakar je portugalska policija izvršila preiskavo. Na podlagi njenih rezultatov je portugalska vlada izjavila, da je Stewart na Portugalskem persona ingrata, ker je s svojim delovanjem ogrožal odnose med Portugalsko in Španijo.

Velik skupni grob odkrit v Rigi

Riga, 1. junija. Konec aprila so ob Jegalskem jezeru pri Rigi odkrili velik skupinski grob, v katerem so našli poleg ostalih latvijskih žrtev boljševiškega nasilja tudi trupla latvijskih generalov Karla Goppersa in Karla Praulsa.

Vodja latvijske organizacije za pomoč ter bivši podpredsednik latvijskega Rdečega križa sta sedaj poslala mednarodno-

mu Rdečemu križu v Ženevi poročilo, v katerem prikazuje, kako nečloveško so boljševiki v letih 1940/41 postopali z vojdinimi osebnostmi latvijskega Rdečega križa.

Iz poročil izhaja, da so bili med več desetstotci latvijskih prisilnih deportirancev, ki so jih leta 1940/41 odvlekli v Sovjetsko zvezo, tudi člani latvijskega Rdečega križa general A. Brambats, odvetni Pirnieks, pastor Gailitis, podravnatelj E. Jansom in državni tožilec Fr. Zilber.

Generala Karlis Goppersa in Praulsa je že v zgodnji jeseni leta 1940. aretirala GPU. O njuni usodi ni bilo mogoče ničesar ugotoviti, dokler niso našli njunih trupel. Po protokolu latvijskega državnega tožilca v Rigi so trupli obeh generalov popolnoma točno identificirali. Umorjena sta bila s strelom v tilnik.

Kratka poročila

Zagreb, 2. junija. Pri novem terorističnem napadu angloameriških letalskih gangsterjev na Banja Luko dne 31. maja t. l. je bila bombardirana tudi bolnišnica.

Stockholm, 1. junija. Pobuda ameriškega zunanje ministra Hulla za osnovevanje svetovne organizacije »za zaščito miru« je v londonskem tisku naletela na praznne komentarje. Na drugi strani pa poroča »Svenska Dagbladet«, ki nam o tem poroča, da je opaziti tudi gotove razočaranje, ker Hullova izjava ne vsebuje nikake jasnosti o metodah glede urenjenja te naloge. V Londonu so bili po Churchillovih in Edenovih izjavah misli, da so tozadevne priprave že veliko bolj napredovale. V raznih medijih se slišijo tudi nasprotne mnenja.

Bela krajina se dviga proti komunizmu

Novo mesto, konec maja.

Bela Krajina dviga svojo glavo. Doživela je zgodbo, ki se v življenju tolikokrat ponavlja: lahkomišelnost se je prepustila zapeljivcu, doživela razočaranje in grenko spoznanje in sedaj je gnus nad rdečim zapeljivcem hujši, kot kdaj koli drugod. Ljudje tega niti najmanj ne skrivajo. Čutijo, da imajo vsi pravico in da imajo tudi pogum povedati resnico v obraz. Bela Krajina je še ustrahovana od komunizma in vendar si upa komunista udariti v obraz, kakor udari v obraz nesrečno dekle svojega zapeljivca.

»Mojega sina ne bo več nazaj...«

Prav značilen primer se je zgodil na mitingu v neki vasi v Beli Krajini. »Tovarišica — govornica na tem mitingu, se je kar cedila sladkih besed o »končni zmagi čez štirinajst dni« in o veselju, ki ga bodo deležne matere, ko se bodo njihovi sinovi »kot zmagovalci« vrnili na svoje domove. Pa se je vmes oglašila neka mati: »Mojega sina ne bo več nazaj! Prav žalostno je zvenel njen glas. »Tovarišica« je takoj razumela, kaj hoče kmečka žena povedati, zato se je naredila, kot da ni ničesar slišala. Pa se je žena znova oglašila: »Mojega sina ne bo več nazaj! Koliko bridkosti in gneva je bilo v njenem glasu! Vse je postalo pozorno in tudi »govornica« zdaj ni mogla drugače, kot da je vprašala: »No, tovarišica, zakaj ne bo tvojega sina več nazaj?« Žena se je med tem prinimila prav pred govornico in glasno rekla: »Zato ga ne bo nazaj, ker ste ga ubili! Ubili ste ga vi in moji dobri sosede!« Glas ni izdajal več samo žalosti, ampak je jelo in gnus. Ko govornica na to ni mogla nič odgovoriti, je žena nadaljevala: »Vi in dobri sosede ste poskrbeli, da je bil prisilno mobiliziran. Če kateri od vaših umrje, ga pokopljete

z vsemi častmi in še z godbo. (Pri tem je mislila na domačina komunista, ki so ga komunisti slovesno pokopali na domačem pokopališču.) Za mojega sina pa mi niste niti povedali, kam ste ga zagrepli. Vsaj za grob mi povejte, bom že sama poskrbela, da ga bom pripeljala v domačo zemljo.

Navzočih je bilo mnogo nesrečnih mater, ki so jim ljubljani sinovi padli kot prisilni mobiliziranci Bog ve kje. Spomin na trupa njihovih najdražjih, ki nepokopani in neblagoslovljeni gnijejo po gozdovih, je v vseh materah vzbudil gnev in jelo nad komunističnimi zvodniki, ki se potem še drznejo priti v vas in govoriti o osvoboditvi. Na mitingu se je začelo prerivanje, oziroma je postalo dušenje in grožnje. »Tovarišica« je brž spoznala nevarnost in miting zaključila. Toda grožnje razpoloženje se je z mitinga razlilo po vsej vasi, po vseh hišah, kamor so se vračale matere, ki ne vedo, v katerih komunističnih »brigadah« umirajo njihovi sinovi.

Časopis in cigareta — kraljevsko darilo

V Ljubljani, kjer smo s svežimi in praviimi vestmi vedno na tekočem, se niti ne zavedamo ne, kakšno dobroto imamo v

svojih časopisih. Tam, kjer se pa resnica težko izve, je ena sama številka slovenskega časopisa prava dragocenost. V vseh poročilih, ki prihajajo iz Bele Krajine, je izražena ena sama želja: pošljite nam časopisov. Če se dobi kakšna številka slovenskega časopisa, roma iz rok v roke in bi bila velika zamera, če bi kdo na svojega znanca pri tem pozabil. Če daš prijatelju za rojstni ali godovni dan en izvod časopisa, nisi mogel poslati boljšega darila. In če je k temu časopisu priložena še ena cigareta, je to že kraljevsko darilo.

Najbolj iščejo slovenske časopise terenci sami, da bi po časopisnih vesteh mogli ugotoviti, ali je res, da jih drugod še bolj sovražijo in obsojajo kakor v Beli Krajini. V svojo največjo jelo in razočaranje spoznavajo, kako njihovi tovariši terenci v Suhi Krajini, na Notranjskem in drugod je polagajo pred narodno trde račune za svoje zločinsko delo in za vse gorje, ki so ga narodu pripravili. Še bolj pa belokranjske terence razburja to, da prihajajo vesti o terencih, ki so prešli zaslužen kazni, tudi med široke ljudske plasti v Beli Krajini. Belokranjski prav nič ne skrivajo, da svojim terencem privoščijo prav isto usodo. Terenci ne morejo razumeti, kako se je mogla »sijajna zmagaja« lanskega septembra v tako kratkem času prevreči v tak splošen polom.

Gospodarsko

Koncentracija bank v Srbiji

Z izpremenjenimi državopolitičnimi razmerami je prišla na vrsto v Srbiji tudi koncentracija bank. Že dne 30. oktobra 1941 je bila izdana uredba o bankah, ki je pomenila novo osnovo za poslovanje na kreditnem polju, nakar je bil izdelan načrt za reorganizacijo srbskih bank, ki temelji na naredbi z dne 6. aprila 1943 o likvidaciji kreditnih ustanov. Na osnovi te naredbe se je število bank in hranilnic zmanjšalo od 350 na 113 z 31 podružnicami in 7 kreditnih združenj. Pa še usoda teh ni dokončna, lahko se ali fuzionirajo ali pa zvišajo glavnece in vloge. Privilegirana agrarna banka je postala osrednja združna organizacija.

Po statistiki je bilo konec lanskega leta 252 kreditnih zavodov, od tega mnogo zavodov, ki se nahajajo v likvidaciji ali pa v postopku za fuzijo, dočim je bilo sredi aprila 1943 350 zavodov. Glavnica novih zavodov je znašala konec lanskega leta 1,9, konec leta 1942 pa 1,9 milijarde dinarjev, dočim so rezerve v istem razdobju narasle od 1,6 na 2, hranilne vloge od 3,3 na 4,0, vloge na tekoči račun pa od 8,7 na 9,5 milijarde dinarjev. Od moratorijalnih terjatev pri bankah se je vsota zmanjšala od 4 na 2 milijardi dinarjev. V kratkem je pričakovati tudi zamenjavo bivših jugoslovanskih državnih papirjev za nove srbske državne papirje.

V podrobnostih se naslednja poročila: financiranje v Banatu leži v rokah Pančevske puške banke, poleg nje obstoja Prva hrvaška štedionica, ki ima tudi podružnice v Banatu kot edina hrvaška banka. Za nemške poslovne interese skrbi Bankverein, ki je že v začetku leta 1940 zvišal glavnece od 60 na 100 milijonov din in tako postal po kapitalu največja jugoslovanska banka. Južna banka je nastala iz beograjske podružnice Jugobanke in tudi skrbi za nemške poslovne interese. Srbskoamerikanska banka se nahaja pod komisijskim vodstvom in počiva. Relativno aktivna pa je Francosko-srbska banka. Praška kreditna banka se nahaja v likvidaciji.

Za srbsko bančno politiko je značilno, da temelji na znatni kreditni omejitvi, pospešuje se brezgotovinski promet. Nadalje je lani dne 22. maja 1943 izšla naredba o uvedbi novih odgovornih rokov pri bankah za vloge na 30 in 90 dni. Z naredbo od 22. maja 1943 je bilo urejeno vprašanje provizijskih pristojbin.

Hrvatski bankovci po 5000 kun. — Dne 30. maja je izdala Hrvatska drž. banka bankovce po pet tisoč kun.

Angliji primanjkuje delovnih sil. Britanski minister proizvodnje Lyttelton je izjavil, kakor objavlja agencija »Exchange«, da bi bila popolnoma nemogoča kakšna nadaljnja mobilizacija britanskih delovnih moči, ker so izčrpane že vse rezerve. Le 35% vsega prebivalstva ni danes v službi civilne

trudniki-sovražniki: Izrael Jakob, F. Kayser, Edmund See, medtem ko je bila tako imenovana Sibila dvajsetega stoletja Genovefa Tabouis, arja, sicer pa nečakinja bivšega poslanika Julija Cambona, slavnatega moža Rothschildov. L'ère Nouvelle in République sta urejala dva žida: Milhaud in Paraf; bila sta zelo plodovita časnikarja. Svoje pero sta sukala kakor je pilhal veter in je deževalo podpora in honorarjev od Comitéja des Forges in od Visoke banke.

Zasebni listi, tako imenovani zaupni listi, so bili prav posebna cvetka francoskega časnikarstva. Imeli pa so le omejeno število bralcev, kakih 1000 do 2000. Kar so ti listi pisali, so izvedli bralci po drugih informativnih listih, n. pr. Revue de la Presse, ki je potem obravnavala članke zaupnih listov. Po zaporedni važnosti so bili to listi: L'Avenir, Le Petit Bleu, L'Homme libre, La Victoire in L'Ordre.

L'Avenir je imel do 1. 1933 v upravnem svetu bivšega politika v Berlinu in Rimu in bivšega uradnika v Comitéju des Forges Andreja Francois Poncea. To ime nam dovolj jasno pove, kdo so bili podpiratelji tega lista, ki so ga pošiljali brezplačno važnim

Naredba o ukinitvi prepovedi za omejitve vožnje s kolesi in tricikli

Sporazumno z Višjim SS in Policijskim Vodjem v Ljubljani in na podlagi pooblastila, danega mi z naredbo Vrhovnega komisarja na operacijskem ozemlju »Jadransko primorje«

odrejam:

Čl. 1. s 3. 6. 1944. se ukinita naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 25. 3. 1942., Službeni list št. 89/24. o ureditvi kolesarskega prometa z dne 24. 6. 1942., Službeni list št. 219/50 o prepovedi prometa z tricikli.

Čl. 2. Ta naredba stopi v veljavo z današnjim dnem.

Ljubljana, 2. junija 1944.

Prezident Pokrajinske uprave: div. general LEON RUPNIK.

Vsak vozač kolesa ali tricikla mora imeti prometno knjižico, ki jo izda uprava policije v Ljubljani, odnosno okrajna glavarstva v pokrajini. Prometne knjižice morajo biti potrjene za tekoče leto in se daje v Beethovnovi ulici št. 7 pri g. N a n u t u.

Iz Trsta

Beneški kvartet Bogo. Četvorica mladih beneških umetnikov, ki je zadnji terek priredila v redutni dvorani Verdijevega gledališča komorni koncert, ima kljub mladosti za seboj že lepo vrsto uspešnih nastopov, ki so ji pridobili sloves. Kvartet komorne glasbe v Italiji niso številni. Bržčas izvira to iz ljudskega značaja, ki nagiba bolj k podajanju osebne virtuoznosti kot pa k skromni podreditvi v skupnem nastopu. Z dolгим in potrpežljivim solanjem se je kvartet tako izveščal, da so pri podajanju zabrisani posamezni temperamentni in osebni izvirnosti in vlada občudovanja vredna harmonična enotnost. Zato je kvartet tudi v Trstu dosegel lep uspeh in žel od občinstva toplo priznanje.

Koncerti. V petek ob pol sedmih bosta v Glasbenem liceju nastopila pevka Margerita Voltolina in pianist Valdo Medicus, ki bosta izvajala lirčno glasbo. — V koncertni dvorani »Verdi« bo v ponedeljek nastopila pianistka Lilijana Carajan, ki bo izvajala Bachove, Chopinove, Debussyjeve, Casellove in Lisztove skladbe.

Novi predpisi za motorna vozila. Od 1. junija so razveljavljena vsa dovoljenja in vse propustnice, ki so jih morala imeti motorna vozila vseh vrst (kamijoni, avtomobili itd.) za vožnje preko državnih mej. Od 1. junija se potrebuje za vsako vožnjo preko pokrajinske meje posebno dovoljenje, ki ga izda pooblaščenec za motorna vozila pri nemškem gospodarskem svetovalcu (Kraftfahrzeug-Beauftragter beim Deutschen Wirtschaftsberater). Tozadevnim prošnjam je treba priložiti: izkaznico vozila, ime in bivališče voznika,

V Velikih Laščah se je začelo novo življenje

Vel. Lašče, 30. maja.

V zadnjem času so se razmere pri nas močno izboljšale; tudi ljudstvo gleda s pogumom v bodočnost. Zopet se ob nedeljah napolni župna cerkev z verniki, ki se prej zaradi komunistov niso upali udeleževati se službe božje. Dan za dnem so Lašče polne okoličanov, ki imajo opravka v trgovinah, na Prevodu in občinskem uradu, tako da uslužbenci in uradni delo komaj zmagujejo. Celotno iz Rut, ki so oddaljene do 20 km, prihajajo ljudje. Pa kaj ne bi prihajali. Prevod deli živež, katerega že velika večina ni dobila od jeseni, deli sol in sladkor, ki je v »osvobodjenem« ozemlju »redkejši in dražji kakor žefran. V trafikah se dobi tobak, v Velikih Laščah se dobi po zmerni ceni krompir. Pri podpornem odboru na občini se prijavljajo prosilci za podporo; poslovali je začela dobrodelna pisarna, kamor se zatekajo pogoreli, okradenci in izropanci, ki so jih komunisti vsega »osvobodili«, pa jim »izdajalci« pomagajo zopet na noge. Pripravljajo se obnovitve porušenihih in požganihi hiš, predvsem občinske hiše in »Vatikana«. Pri organizaciji vojnih invalidov iz prve svetovne vojne so izplačili po odredbi g. prezidenta invalidnino, česar doslej nikdar niso mogli doseči. Žrtve komunističnega divjanja, ki so jih komunisti zmetali kar v skupne jame, smo sedaj že skoro vse odkopali in zagrepli v blagoslovljeno zemljo.

dan vožnje tja in nazaj, navedbo poti in točen popis tovora.

Olajšave pri izpitih. Italijanski naučni minister je odredil, da smejo dijaki zakonito priznanih srednjih šol polagati v tekočem letu izpite pred komisijo, ki je sestavljena iz profesorjev dotičnega zavoda in ji predseduje vladni komisar. Dozdaj so bile te komisije sestavljene iz učnih moči, ki niso pripadale dotičnemu zavodu. Ta olajšava velja samo za letos in ne velja za zasebne in samostanske šole.

Potno dovoljenje. Kdor se hoče voziti z avtobusom na črti Pulj—Tinjina, mora imeti pismeno dovoljenje. Propustnice se dode na pristojnih občinskih uradih. V tozadevni prošnji je treba potovanje utemeljiti.

Zastrupljenje s plinom. Vladimir De Marco, urednik »Piccolac«, je prišel s potovanja, pa si je v skrbi za svojo družino med delom utrgal toliko časa, da je ponoči šel domov, da bi videl ženo in otroka. Toda, ko je odprl vrata stanovanja, je takoj zažutil vonj po plinu. Odšel je v spalnico, kjer pa je našel na postelji spečo ženo in ob njej otroka. Upal je, da bo možna še kakšna pomoč, toda na žalost sta že oba preminula zaradi zastrupljenja s plinom, ki je uhajal iz pipice.

Nesreče. Pred kolodvorom je padel tramvaj 68 letni Anton Fabijan in si pri padcu zlomil roko v rami. — Petletnega Alojzija Ventina je pripeljala mati v bolnišnico, kjer ga je ugriznil osel v ramo.

Razne nesreče. Pri delu na polju je 44-letnemu Maksu Abramcu zašla desna roka med lemež pri plugu in verigo, tako da je dobil precejšnjo rano. Ker ni takoj iskal zdravniške pomoči, se mu je rana močno oognila ter je moral zato priti v tržaško bolnišnico. — Z zidu je padel 5-letni deček Silvan Grahonja in se pobil po hrbtu. — 2-letna Novela Koterle je padla po stopnicah in se ranila po nogah. — V ulici Capitolina je padel 28-letni Armando Del Conte in si pri padcu hudo poškodoval desno koleno.

Po nesreči ranjen. Iz Motouna je prišel Silvo Santini s precejšnjo rano na nogi in zlomljeno kostjo. Ko je doma stal na trgu ga je ranila v nogo krogla iz puške, ki se je po nesreči sprožila nekemu vojak, stoječemu poleg njega.

Iz Gorice

Nevaren ribji lov. V bližini Ajdovščine so štirje mladi nepridipravi skušali v Vipavi loviti ribe z dinamitom. Nevarno strelivo jim je pa prežgalo eksplozivno in je dva močno ranilo po nogah in rokah. Ostala dva rokomavha sta jo odnesla z lažimi poškodbami. Vse štiri so pripeljali v gorisko bolnišnico.

Po čem so v Gorici živili? Testenine 4,75 lir za kg, riž 4,30, 4,80, 5,80 in 6,40 za kg (po kakovosti), olje 1,95 za del, maslo 30 lir za kg, sladkor 13-15 za kg, sir 28-30 lir za kg in mezza 19,50 za kg. Vsa ta racionirana živila se bodo dobila v mesecu juniju.

du nomen

3 domobranci + 3 puške + 15 nabojev = 15 mrtvih komunistov

Pri neki učiteljski v občini so našli navodila za pouk v šolah. Zanimivo je, česa hočejo komunisti naučiti slovensko mladino:

»Prosvetni načrt OF ima v svojem učnem programu za ljudsko šolo določeno, da se bo mladina učila zemljepisja, zgodovine in materinega jezika iz mladinskih komunističnih časopisov in letakov, računstva pa ne več po računanju s kroglicami pisanih barv temveč takole: 10 nabojev + 15 nabojev je ... 2 granati in ... 5.000 pušk manj ... Komunisti so napadli belogardiste. Borba je trajala pol ure. Komunistov je bilo 12, belih pa 120. Koliko je bilo belih pobitih. Primerov za to bi bilo še več. (Mi bi jim postavili račun: 3 domobranci + 3 puške + 15 nabojev = 15 mrtvih komunistov) — Solo v Karlovcu so komunisti požgali, pouka dolgo ni bilo, sedaj pa terenci po povelju OF organizirajo pričetek pouka. Brez šolskih knjig, ki so jih napisali »buržuji«. Nova učila bodo odslej Radiovestnik in Slovenski poročevalci — v čisti slovenščini pisani — seveda. — Hvala Bogu se tak pouk še ni pričel in se tudi ne bo, dokler bo kaj »belih« v bližini.

Dva junaška borca

Lado Jerić

Jože Jerić

Dne 26. maja so v Dobropoljah pokopavali fante, ki so jih komunisti pomorili po padcu Turjaka. Komunisti, ki ne čutijo nobenega spoštovanja niti do mrličev, so na pogrebce streljali, kakor so že streljali na pogrebe na Dobrovi pri Ljubljani, v Mirni peši in drugod. V bližino pokopališča v Dobropoljah je padlo 5 min iz težkega minometra. Domobranci je bilo samo petinajst in še to po večini sorodniki in najožji prijatelji komunističnih žrtv. Po končanem pogrebu so se domobranci odločili, da napadejo komuniste v Zdenski vasi, od koder so komunisti na pogrebce streljali. V nagli akciji se je domobrancem posrečilo, da so ubili sedem komunistov, tri pa ujeli. Zaplenili so tudi en težki in en lahki minomet in tri streljice.

Ob tej priliki je padel domobranski podnarednik Jerić Lado, študent klasične gimnazije, brat Jerića Jožeta, ki so ga komunisti umorili po padcu Turjaka in ki so ga prijatelji prav ta dan položili v blagoslovljeno zemljo na domačem pokopališču. Naslednji dan so poleg turjaškega borca Jožeta položili še njegovega brata Ladota. Na zadnji poti ga je spremlila vsa domača fara, tovariši-domobranci in prijatelji. Pokojni Jerić Lado je bil zaveden in odločen katoliški fant, ki je preživel tragedijo Turjaka in mnoge druge borbe. Za njim žaluje mati in dve sestr.

Izšle so zbrane pesmi

† Franceta Balantiča:

V ognju groze plapolam

Zepna oblika. 208 strani

Br. 45, vez. 60 lir

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pred škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

Denar, topovi in kri...

Kak odpadnik in izgnanec se je rešil v uredništvo ali pa k upravi lista Populaire. Tudi tu so bili sami Izraelci. Naravno, saj je bil ravnatelj in lastnik lista zopet Karfunkelstein, recí Leon Blum. Tako so bili pri tem listu meseca januarja 1940 zaposleni sledeči židje: Jean Marie Rosenfield, Moch, Zyromski, Weill-Reynald, Cohen-Hadria, Serge Moati, Nikolič, Goldmild, Liebermann, Julius Deutsch Hauser, Hirsch, Schermann, Marie-Luise Hermann, Kanter, Schiff, Kunzelmann, Maysembourg, Nowina, Henry Goldstein, Jacques Grumbach, Daniel Mayer in bivši nemški poslanec Hertz.

L'Oeuvre, l'ère Nouvelle, la République, so se radi nazivali — radikalni listi. In res so bili radikalni, kakor so prinašali najbolj nasprotujoča si mnenja! To se je dogodilo v zadevi s Herriotom, Daladierjem in Cotom, ne da bi se kdo zaradi tega obregal ob te liste. Baje je bil list Oeuvre pod nadzorstvom dopisnega urada, ki je bil zopet, na svoj način, pod nadzorstvom Visoke banke oziroma njene zaveznice Banque de Paris et des Pays-Bas. Kako je bilo s to stvarjo, ne vem točno! Podasi kakor koli, ta list je upravljal židovski bankir Bauer in njegovi so

političnim osebnostim in osebam iz finančnega sveta. Petit Bleu je bil glasilica židovske banke Worms. Ta list je zastopal koristi meničnega poslovanja. Banka Worms je bila deloma vezana na Lazard Frères, na banko, ki je imela največji promet z mednarodnimi menicami in posojili. List L'Ordre je bil glasilica Emilija Buréja, mladomarksista in Clemenceaujevega sodelavca, na kratko — zagovornika Visoke banke. V upravnem svetu te banke je bilo precej židov. Med temi neki Stern in neki Sarrua; proti koncu pa Buré, izvršteni časnikar in polemik, pravi pravcati pralik francoskega časnikarstva, ki se je krmil s podporami in honorarji tajnih fondov. Buré se je divje zaganjal v Italijo in Nemčijo. L. 1938 pa je kljub temu rad sprejel gostoljubje žida Andreja Gerauda, ki so mu rekali Pertinax, ko je ostal na cesti, potem ko je ugasnil list Echo de Paris. Tudi Pertinax je bil nenastitljiv izkoriščevalac tajnih fondov.

List La Victoire (prej Guerre Sociale). Je urejeval izvršteni časnikar Gustav Hervé. List pa je imel le malo naročnikov. Drug zaupni list, šigar smernice so bile negotove in njegovi podpiratelji neznani, je bil list L'Homme libre, ki ga je svoj čas ustanovil Clemenceau. Ta list je urejeval Ludovic Frossard, komunistično usmerjen urednik. Toda komunisti so trdili, da je Fossard plačanec Comitéja des Forges. Nacionalisti pa so mu očitali, da

je v službi Visoke banke. Mislim, da imajo oboji prav! Tudi list République je bil odvisen od vetra, ki je slučajno pihal in od borbe za vsakdanji kruh. Veliki informativni listi v Franciji so zastopali predvsem svoje lastne trgovske koristi. Bili so dobro organizirani in izvršno urejani. Prinašali so novice, povesti, potopise in poučno gradivo. Bralce je komaj opazil, da je med odličnimi članki vpletena »erna kronika«, ki podrobno opisuje škan-dale, umore, posilstva, goljufije, in da prinaša splošno čtivo, opisuje hotnice in prinaša sploh gradivo, kakršno uga-ja modernemu polsvetu. »Pišimo tako, da bo neslo!« so rekli uredniki. Kar se tiče politike, so bili listi prav tako dvorezni. Glede zunanje politike so bili lepo previdni, češ da jim gre le za koristi republike; v notranji politiki pa so se kazali nepristranski in nadstrankami. Iz ulice Quai d'Orsay pa so dobivali podkupnine, pa tudi od tujih poslaništev so dobivali »mazilo«. Na splošno so se ravnali listi po vetru, včasih so sunili na desno, včasih na levo, poglavitni udarec pa so prihranili za nazadnje, da bodo postregli z njim tistemu, ki bo največ ponudil in plačal.

Po vsem tem je bilo francosko časopisje usmerjeno tako, da je pustilo srednjemu in malemu človeku njegovo idejo nedotaknjeno. V času pred volitvami in kadar je šlo za denarno špekulacijo ali za politično gonjo, so ime-

li ti listi posebno veliko posla. Razni trstni in stranke so iskali pri teh listih opore. Opora je bila zelo različna.

Včasih je zadostovalo, da je trust ali pa politična stranka podkupila le časnikarja; včasih pa je kazalo kupiti kar celo tiskarsko podjetje. V tem pogledu sta si bila Comité des Forges in visoka financa prav zelo različna. Medtem ko so imeli veleindustrijači svoje lastne velike liste, kakor: »Temps«, »Journal de Débats«, »Epoque« in »Journal«, si bankirji niso marali navoriti na rame nepotrebnih stroškov z lastnimi listi. Le dva bankirja, socialisti in prostozidarija, L. L. Dreyfus in Patenôtre sta svojačasno kupila dva lista »L'intransigeant« in »Petit Journal«, ki pa sta se jih kmalu odkrivala. Banka Lazard Frères je sicer tudi imela lastni list, ki pa je bil izključno strokovnega značaja.

Včasih pa se je dogodilo, da so se poslužili bankirji tudi kakšnega drugega strankarskega lista, kakor L'Oeuvre in République; včasih pa tudi listov Humanité in Populaire. Pri teh listih so se bankirji pobotali za eden ali dva stolpeca, ali pa kar za celo stran, tako n. pr. v času velikega škan-dala Hanau in Oustric, ko so naročili celo stran za več časa. Ta poročila pa so bila tako prikrojena, da so malega človeka preslepila in mu pustila njegovo splošno mnenje.

Koliko je lani Ljubljana pridelala?

Na ozemlju mestne občine Ljubljane so vse njive z vsemi vojnimi vrtni in v njivah, ki jih je letos v nekaterih predelih mesta nekoliko manj, a drugod več, obdelane in skrbno posejane. Majhnost hladno vreme ne vpliva obdelovalcem velikih nad. Mnogi se boje, da ne bodo mogli letos primer- no dobro uspevati nekateri pridelki, tako paradizniki, paprika, fižol, cveta- ča; celo za krompir se mnogi boje. Ta- ko hladen in mrzel maj je bil n. pr. leta 1923. Vendar naj se ob koncu po- mladanske sezone, ko so končana mnoga dela na poljih, ozremo nazaj v preteklo leto, koliko je lani Ljub- ljana pridelala raznih potrebnih živil.

Statistični odsek mestnega poglavar- stva je na osnovi podatkov gospodar- skega urada sestavil kratko, a pre- gledno statistiko, ki podaja vse pri- delke v kratkih, a zanimivih številkah.

Koliko je bilo lani pridelanih raz- nih žit? — Pšenice je bilo pridelane 118.800 kg, predlanskim 161.600 kg, a leta 1933 samo 28.000 kg. Mnogo manj je bilo ječmena, namreč 44.900 kg, predlanskim 109.000 kg. Rži je bilo la- ni pridelane 26.400 kg, predlanskim pa 61.000 kg. Koruze lani 130.000 kg, pre- danskim 150.000 kg, leta 1936 pa celo

236.000 kg. Ajde je bilo lani pridelane le 7000 kg, predlanskim pa 13.400 kg.

Zanimivi so podatki o dveh za Ljub- ljansko prebivalstvo važnih hranilih. Koliko je bilo lani pridelane krom- pirja? Koliko fižola? Lani je Ljubljana pridelala do 315.000 kg zgodnjega krompirja, predlanskim 447.000 kg. Le- ta 1933 pa celo 783.000 kg. Veliko več je bilo lani poznega krompirja. Pri- delane je bilo lani 1.872.500 kg pozne- ga krompirja, predlanskim 2.150.000 kg, leta 1933 pa celo 4.851.000 kg. Fižola smo lani pridelali do 20.000 kg, prav- toliko predlanskim, enako množino fi- žola tudi visokega.

V prehrani mesta ima važno mesto tudi razno zelje. Tako je bilo lani pridelano 472.500 kg zgodnjega zelja, predlanskim 420.000 kg, a poznega pa 510.000 kg, predlanskim 360.000 kg. Ce- bule in česna je bilo lani pridelano 45.000 kg, prav toliko predlanskim. Pridelke paprike in paradiznikov pa se je povečal lani napram predlanske- mu letu. Tako je bilo lani pridelane 10.000 kg paprike, predlanskim 8000 kg, dalje lani 50.000 kg paradiznikov, pre- danskim 40.000 kg. Tak je bil lani v splošnem pridelek Ljubljane!

Jožetu Miheliču v spomin

»Pa bi vendar spregel in se odpošile, sem mu nasvetoval ob zadnjem najinem srečanju. »Še prihodnji mesec, da bo ravno štirideset let, potem pa ne grem več v pisarno, mi je odgovoril. Segla sva si v roko in se poslovila za — vedno.

Pokojni Jože Mihelič, upravitelj po- možne šole, je bil sin kmetskih staršev. Prvo njegovo učiteljsko mesto je bilo na Selah pri Šumbergu, kjer si je pri- dobil že v prvem letu svojega vzornega službovanja pohvalnico. Dalje je bil nad- učitelj pri Sv. Lovrencu ob Temeinici, odkoder se je preselil v Predvor pri Kranju pod vznožjem Stožice, kamor je večkrat krenil po trudopolnem delu in si v prosti naravi nabral moči za na- daljnje delo. Ljubezen do manj nadarje- nih otrok ga je vzpodbujala, da se je z vso vno lotil študija metod o pouku teh revežev. Po dovršenem izpitu je pri- šel leta 1923 na tukajšnje pomožno šolo kot učitelj ter nadomeščal dalj časa prejšnjega vodjo, dokler ni bil imeno- van leta 1938 za njenega upravitelja. Neštevilni strokovni članki, referati in spomenice prikažejo o njegovi skrbi za po- vzdigo te šole. Mnogo si je prizadeval da bi dobila šola svoj zavod, kar pa je sedanjo vojno stanje preprečilo. Njegova zaslug je, da je šola dobila dnevno zaveščanje pri Sv. Florijanu, kjer otroci ostajajo čez dan pod nadzorstvom. Kako zelo je skrbel za nje, priča zadnja do- mača učiteljska konferenca, pri kateri je prosil jovarše in tovaršice naj skrbje za to, da bodo prvoobhajanci pogoščeni časi in razmeram primerno.

Pokojniki je bil pa tudi zelo plem- enit, ljubezniv in veren. — Naj Ti je, dragi Jože, Veemogočni plačnik za vsa tvoja dobra dela, mi pa Te ohranimo v najlepšem spominu. Počivaj v miru!

Izšla je nova knjiga Slovenčeve knjižnice

HENRY BORDEAUX:

Rodbina Roquevillardov

Knjiga je v resnici družinska knjiga. Čast spoštovane odvetniške rodbine Roquevillardov pride radi blodne ljubezni zadnjega sina v veliko nevarnost. Oče, zasidran v tradicijo, je hotel žrtvovati rodno hišo, da bi rešil družinsko čast sina Mavricija, ki je bil obložen tatvine. Po velikem trpljenju se odloči, da bo sam branil sina pred sodiščem. V kratkem, globokem govoru je pokazal sodnikom družinsko tradicijo, čast mrtvih in trpljenje živih družinskih članov in Mavricij je bil oproščen. Glavna misel knjige je: krščanska družina, vkoreninjena v pošteni preteklosti, se ne more sprevreči. — Knjiga je polna globokih momentov in čudo- vitega zaupanja. Dobi se v vseh knjigarnah in trafikah.

Za današnji dan

Kolebar

Sobota, 3. rožnika: Kvatre: Klotilda, kraljica; Zdelava, devica; Oliva, devica. Nedelja, 4. rožnika: 1. pobližnost, sveta Trojica, kvatna; Frano Karačol, spo- anavalec in ustanovitelj reda.

Dramsko gledališče

»Ognjenik«. Red Sobota, Ob 18.

Operno gledališče

»Manon«. Red D. Ob 18.

Kino Matica

»Slavčeva pesem« ob 16 in 19.

Kino Union

»Ljubavna pisma« ob 17 in 19.15.

Kino Sloga

»Sandra živi nevarno« ob 16 in 19.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarnar: mr. Sušnik, Marjina trg 5; mr. Deu- Klaužček, Gospodarska cesta 10, in mr. Bohinec, Bimaska cesta 31.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Rückgabe von verfallenen Überfuhr- bewilligung

Besitzer von Lebensmittelüberfuhrbewil- lungen werden neuerlich aufmerksam ge- macht, nach der Verfallfrist sofort der »Pre- voder, Novi trg 4, Zimmer I a rückzugeben. Sollten Überfuhrbewilligungen bis zum Tag- e ihrer Gültigkeit nicht rückgestellt wer- den, werden sämtliche in der Überfuhrbe- willigung angeführten Lebensmittel als ein- geführt betrachtet werden.

Überfuhrbewilligungen, die aber schon in den Monaten Febr., März, April und Mai verfallen sind, doch nach dem Ablauf der Gültigkeitsfrist nicht rückgestellt wer- den, werden noch bis zum 10. Juni von der »Prevoder übernommen. Wer bis zum dieser Frist, die Überfuhrbewilligung nicht rück- geben wird, wird so betrachtet werden, als ob er die ganze bewilligte Lebensmittelmen- ge eingeführt hätte. Spätere Reklamation- en werden nicht beachtet werden.

Obvestila »Prevoda«

Vrnitev zapadlih dovolilnic

Ponovno opozarjamo stranke, ki imajo v posesti dovolilnice za prevoz živil, da jih morajo po zapadu roka takoj vrniti »Pre- voder, Novi trg št. 4, soba 1a. Če dovolil- nica do dneva veljavnosti ne bodo vrnila, bomo smatrali, da so vsa, na dovolilnici na- vedena živila potočila.

Dovolilnice, zapadle že meseca februarja, marca, aprila in tudi maja, a jih do potoča veljavnosti stranke niso vrnila, bomo se spredelali do 10. junija. Kdor do tega roka ne bo vrnil dovolilnice, bomo smatrali, da je vso dovoljeno količino živil uvozil. Poznej- ših reklamacij ne bomo upoštevali.

»SVETU« je bogato pisana beseda

Poizvedovanja

Izgrubla sem otroška Jopico opazeto rde- če barve v četrti dopoldne v Rožni dolini. Najdljše prosim, da jo odda proti nagradi v pekarni Vovk, Cesta II.

Oddajniška skupina »Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 3. junij:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji poudar, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Korščina, napoved sporeda v nemščini in slovenščini, nato korščina — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Veseli zvoki za premor — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vaška godba in kramol »Štirje fantje« — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Drobni napovi — 18.45 Gospodinska ura, Prijatelj Kristina: Mati in otrok — 19 Fantje na vasi — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Sportni pregled v nemščini in slovenščini — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Veseli konci tedna — 21.15 Pozdravi iz domovine izjavja radijski orkester pod vodstvom D. M. Štjan- ca, sodeluje komorni zbor — 22 Poročila v nemščini — 22.19 Igramo za pleš.

Žrebanje tombol bo ob desetih

Tiskarski skrat je včeraj prenaradil 10. v 11. uro, zato popravljamo, da bo žrebanje za denarne dobitke v nedeljo ob 10 dopoldne v magistratni poseto- valnici v 1. nadstropju. Nibče naj ne po- zaži primesti s seboj tombolske tablice, ki je zadela tombolo, ker drugače ne bo pripuščen k žrebanju.

Opozorilo uprave policije

Uprava policije v Ljubljani ugotar- lja, da dnevno prihajajo na razne urade anonimne ovadbe kriminalnega in poli- tičnega značaja, katere se v večini pri- merov izkažejo kot neosnovane in kot sad medsebojnih razprtij in sovraštva. Zato se obistvno opozarja, da se no- bena anonimna ovadba ne bo več je- mala v poštev. Uprava policije.

Promenadni koncert

godbe slovenskih domobrancev v Ljub- ljani bo dne 3. junija 1944 ob 20 do 21: 1. »Halo radio Praga«, korščina; 2. Suppe: »Lepa Galatea«, uvertura; 3. Pa- hor: »Slovenski sveti«, potpuri; 4. Tija- rovič: »Splitski akvarel«; 5. Parma: »Ca- ričine Amazonke«, korščina; 6. Učakar: »Pozdrav Ljubljani«, korščina. Dirigenti: vodja godbe višji narednik Strah Henrik.

Prijava gradiva

Po št. 6 naredbe Vrhovnega komi- sarja o ureditvi gradbene delavnosti na operacijskem ozemlju Jadranske primor- je z dne 9. maja t. l. (Sl. l. št. 121/39) morajo imetniki gradiva ali pomožnega gradiva, gradbenih strojev in gradbe- nega orodja do 5. vsakega meseca pri- javiti Pokrajinski upravi svoje zaloge po vrsti, velikosti in kraju s stanjem kon- cem predhodnega meseca. Prijavi ni za- vezano gradivo, določeno za gradnjo, ki je bila že dovoljena po tej naredbi.

Prijave se vlagajo pri oddelku VIII. odseku za oskrbo Pokrajinske uprave na obrzejih, ki so istotam na razpolago. V Prijavi je ločeno navesti gradivo (opa- ka, cement, apno, gradbeni les, gradbe- ne kovine, steklo, cementni in keramič- ni izdelki itd.).

Prijava se sme združiti z ono, ki je predpisana po uredbi o kontroli zaloge blaga z dne 14. junija 1940.

Slike presvetega Srca Jezusovega ki jih rabite za posvetitev presv. Srcu Jezusovemu dobite na škofijskem ordinarijatu v Ljubljani

Je to reprodukcija znamenite Botoni- jeve slike Srca Jezusovega, ki velja za najlepšo sliko te vrste

Slike so večje formata in bodo v lep okras vsakemu stanovanju

Za lepoto in čistočo ter za zdravje Ljubljane

Odlaganje smeti in odpadkov ob cestah

Mestno županstvo je že večkrat opominjalo prebivalstvo mesta Ljub- ljane tako v sredini kakor tudi v okoli- ci, naj v lastnem interesu spoštuje temeljne higienske zahteve in pre- pise o vzdrževanju snage po mestnih cestah in ulicah.

Toda še vedno se opaža, da stano- valci stresajo hišne smeti kar na ob- cestne prostore, na obrzeja Ljubljane, v razne kotičke ob cestah ali celo sosedom pred hišo.

Kljub pomanjkanju voznikov mest- na občina doslej še ni zmanjšala šte- vila smetarjev ter pobiranje smeti še ni sklenilo in zato tudi ni izgovora, da hišnih smeti ni mogoče oddajati po predpisani poti.

Razni stavbeniki in prevozniki, ki odvažajo odpadno gradivo s stavbišč in iz raznih vojašnic, ga stresajo kar za kakim ogrom v bližnjih odročnih ulicah, namesto da bi ga odpeljali v kako gramoznico ali na drug prostor, ki je določen za odlaganje nevarnega gradiva.

Pridni vrtnarji, ki obdelujejo svo- je vrtove in druga zemljišča ter pri trebljenju vrtove nabirajo skupaj razno kamenje in smeti, odlagajo tre- bež kar ob cestah ali celo po hodnikih.

sceni dodaja slikarske detaje čisto plo- skovnega značaja (vrti). Zeleli bi tudi malo več barvne uglasnosti. Kljub vse- mu pa je ta scena ena izmed zdravih, sodobnih rešitev.

Načrte za kostume je naredila ga Je- la Vilfanova. Ponovno je dokazala svojo veliko kulturo in umetniško zrelost. Presenečajo zlasti njene ubrane barve, gracioznost linije in medsebojna uga- šenost.

J. P.s

Še ena razstava knjig

V razstavnem oknu Socialne pomoči nasproti »Daj-damac« so razstavljene knjige in originalni risb h knjigam, ki jih je izdala Zimska pomoč za svojo ljudsko tombolo. Tu je Gregorčičeva Oljki v lepi opremi slikarja Gvido Bi- rolla, ki je po tridesetih letih zopet pri- jel za pero in orisal podobe k tej večno živi Gregorčičevi odi, s katero je Zim- ska pomoč proslavila kot prva Gregor- čičevo stoletnico. Tu so razstavljeni tudi izvirni Birollovi slik. Prav tako tudi izvirni ilustracije prof. Saše Sandla, s katerimi je opremil za stoletnico Jurči- čeve smrti njegovo povest Cvetje in sad. Knjige same bodo tudi po knjižotški opremi duha Jurčičeve dobe, v katero se uživljajo tudi Santlove risbe. To je bil čas romantično realistične »Garten- laubet, ki mu Santlove risbe zelo ustre- zajo. Podrekarjeve ilustracije k Slap- skovi zbirki »En starček je živel, pa so naravnost izredno karakteristične ter predstavljajo svojevrsno mikavnost te mladinske knjige. Tudi druge knjige Knjižne tombole, ki zdaj deli prve do- bitke, so tu razstavljene, na kar opozar- jamo ljubitelje knjig.

Dnevne novice

Možje in fantje vseh ljubljani- skih fara! Tudi pri prihodnji duhovni obnovi napolnite frančiškanske cerkev, pa ne samo pri večerni pobožnosti, ampak tudi naslednje jutro pri sv. maši. Da daje vsemu temu našemu skupnemu prizadevanju za du- hovno obnovo naš samih in našega javnega življenja v smislu Cerkev Bog svoj blago- slovlj, ni mogoče zanikati. Ko vidimo kako razveseljivo velik je obisk teh verskih po- božnosti za moške. — Začetek bo v nedeljo, 4. junija, ob 19 in koncu v ponedeljek, 5. ju- nija, ob 6.30 — obkhar v frančiškanski cerkvi. Prav val ste lakreno vabljeni! Redite točni! Reditelji naj pridejo že ob 19.

Besede obtožbe in tolažbe za naslov post- nim govorom, ki jih je imel letos v atelnecl g. škof dr. Rožman. Zdjaj jih dobite v knjigi. Cena 6 lir.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje strojeplajal! Novi dnevi in večerni tečaji pričenja 3. in 5. junija. Ure po šoli obiskovalcev. Informacije, prospekti: Trgov- sko učilišče »Christofor učni zavod, Do- mobranska 13.

Mohorjeve knjige še vedno lahko naročite v Mohorjevi prodajalni na Miklo- šičevi cesti 19.

Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije. Politike z vpisom v učne tečaje. Poučanje profesorji predpisane predmete. Učnina niz- ka. Uspeh zanjeman. Vpis dnevno dopolnje v prostorih Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22. I. nadstropje.

Učito se strojeplajal! Novi dnevi, dve in trimesečni tečaj! — dnevi in večerni — pričenja 3. in 5. junija. Poup dopolnje, popoldne ali zvečer po šoli obiskovalcev. Moderna strojeplajalica. Učnina zmerna. Vpi- sovanje dnevno. — Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod, Do- mobranska 13.

Učitelj ljudskih šol Sv. Jakob, Prule, Graben, Vrtača, Viti! Prijavite se v točaj za sprejemne izpite: Novi (Tarjaski) trg 3.

Domobranec molitvenik je izšel in se dobi v Mladinski založbi, Stari trg 30.

Urad za delovno službo in obnovo šefa pokrajinske uprave se je preselil iz palače Pokrajinske delavske zveze na Miklošičevi cesti 22a-II. v palačo Vojzemska zavaroval- nice, Miklošičeva cesta 19, pritličje. V novih prostorih urad že posluje.

Pritožbe proti prahu so se seveda tudi letos pojavile z nastopom lepega vremena, vendar bomo pa zaradi izrednih razmer morali potrpeti tudi pri tem vračanju. saj vemo, kako je a delovnimi silami, z benci- nom in nafto. Mestno cestno nadzorstvo je za pogon svojih motornih škroplilnih voz si- cer dobilo nekaj nafte, da bo mogoče škrop- ljenje vsaj ob hudem prahu po glavnih ce- stah. Zato že danes opozarjamo lastnike trgovin in drugih lokalov ter spleh bišne gospodarje po vsem mestu, da morajo sami škropiti hodnike ter bo samo v njihovo kor- rist, če bodo škropili tudi cestišča ob avo- jih posastvih.

Tako nabrani material je treba spravi- ti v kak kotiček vrta ali zemljišča, kadar ga je pa nabranega že dovolj, ga je treba odpeljati na kak za to pri- meren in dovoljen prostor.

Večino smeti in pepela pa lahko prav koristno porabimo za gnojenje vrta, če napravimo kompost, ki je naj- izdatnejše gnojilo. Zato naj vsi prebi- valci, ki razpolagajo z vrtovi, rabijo pepel in smeti za gnojenje svojih vr- tove, saj je sedaj prav veliko pomanj- kanje gnoja.

Mestno županstvo znova poziva pre- bivalce mesta, ki so vedno sloveli za prijatelje enage, naj se ravnaajo po hi- gienskih predpisih in odredbah mest- nega cestnega reda, da ne bo treba uporabljati ostrejših ukrepov, ki mo- rajo biti povsod v veljavi, da se pre- preči nesnaga na cestah in razširje- nje raznih epidemij o poletni vročini.

Zalivanje vrtove z gnojnic

Se bolj ko druga leta opazamo le- tos, da po nekaterih vrtovih zalivajo celo zelenjavo, ki jo uživamo v suro- vem stanju, posebno pa solato, z gnoj- nico. To delajo celo ob času, ko je ze- lenjavca skoraj že dorasla in zrela za porabo.

Res je, da zalivanje z gnojnico po- speši rast solate, na drugi strani pa kupejo in konsumente tako siljena ze- lenjava spravlja v nevarnost za zdrav- je. V gnojnici se nahajajo kalii, ki po zaužitju zelenjave lahko povzročijo prebavne motnje in črevesne katarje. V gnojnici se nahajajo jajčeca čreves- nih parazitov, glist itd., ki se potem v prebavih konsumenta razvijejo ter zlasti pri otrocih povzročajo tako po- goste prebavne motnje. Izgovor, da je solata pred uživanjem vendar oprana, nikakor ne opravičuje te grde razvade nekaterih vrtnarjev. Enkratno pranje solate, prav tako pa niti večkratno pranje, čeprav v tekoči vodi, ne more po- polnoma zanesljivo solato očistiti kali in jajčec parazitov.

Ob poletni vročini, zlasti pa dan- danes ko je življenjska odpornost pre- bivalcev zaradi izrednih razmer zmanj- šana, pogosto nastopajo težke črevesne nalezljive bolezni skupine tifusa in griže. Nihče vendar ne more trditi, da bi ta ali ona gnojnica ne bila okužena tudi s kalimi teh nevarnih bolezni. Uživanje tako okužene solate in druge v surovem stanju užite zelenjave lahko povzroči nastanek bolezni, ki imajo najtežje posledice za konsumen- ta, prav tako se pa zato te bolezni lahko razširijo v obliki epidemije med drugim prebivalstvom.

Izivanje gnojnice po vrtovih je po- cestno policijskem redu strogo prepo- vedano. Mestni zdravstveni urad je na- to razvado prebivalstva že večkrat opozarjal. Ker zalivanje v surovem stanju užite zelenjave z gnojnico lahko povzroči težke epidemije na- lezljivih bolezni, bo oblast v bodoče primorana k najstrožjemu nadzorstvu, seveda bo pa tudi prisiljena, da proti kršiteljem, ki s takim svojim ravna- njem spravljajo v nevarnost zdravje svojih bližnjih, uporabi zakon.

KULTURNI OBZORNIK

Dve premieri v Drami

(Strindberg, »Nevesta s kronoc in Mo- relo, »Donna Diana«.)

V kratkem presledku smo dobili v Drami dve novi deli na spored, od ka- terih pa je »Nevesta s kronoc« ponovitev iz prejšnje sezone. Dve deli, eno glo- boka, temna drama severa, drugo lah- kotna, vesela komedija vroče španije.

»Nevesta s kronoc«, o kateri smo ob- širneje že ob prvi vpriporitvi poročali, je doživela v lanskem slabotnem reperto- arju zelo lep uspeh. Letos je ostala za- sedba do malega ista in je predstava tudi uspešna. Morda bomo počasi prišli do tega, da bomo kvalitivne predstave gledali večkrat, pa bomo videli, da nam šele večkratno uživanje globoke in ve- like umetnine nudi pravo veselje. Gro- zotna baladnost, ki diha iz tega dela, in lepota, ki se prepleta v njem, nas znova vabi. Zemlja z vso svojo močjo in silo, ljudje s svojimi navadami in običaji. Močne karakterizacije in karakterji, ki elone na čudoviti realnosti severne zem- lje in ki dvigajo delo nad ostale Strind- bergove drame. Dejanje, ki je grajeno na dveh gibalnih motivih: na boju dveh rodov med seboj in na ženski kot re- šiteljici. Delo, ki je pesem radosti in velike bolečine, pesem ljubezni in žr- tovanja, vere in odrešenja, kazni za krivdo in očiščenja, takega dela mo- ramo biti veseli. Poleg tega pa je tudi odrska podoba živa in lepa, ustvarjena v močnem zamusu. Delo je zrežiral g. ravnatelj Debevec, v glavnih vlogah pa

nastopata predvsem ga Šaričeva kot Ker- sti in g. Jan kot Mats. Škoda, da je nekoliko manj pažnje vložene na sceno: prepognjene kulise dreves in drugi ne- dostatki res ne spadajo k tako lepi in umetniški igri predvsem glavnih igral- cev.

Španski dramatik Morelo pa je bil to pot prvič pri nas vpriporjen. »Donna Diana« spada po nastanku v 17. sto- letje, vendar komedija tudi za današnji čas ni še zastarala. Tako delo nam ven- dar more nuditi mnogo več kot pa pred kratkim vpriporjena komedija »Ognje- niki«, za katero se zdaj prav ne razu- memo, kje jo je vodstvo odkrilo. Donna Diana je španska princesa in ji niso mar principi in njih oboževanje. Amorjeva pu- štica se nje ne prime, tako zatruje. Vendar končno najde prince, ki bil ji je kos in ki se je boril z istim orožjem kot ona. Delo je prijetno in lahkotno, s situacijsko in besedno komiko in z lahkotno mislijo: kaj bi se ustavljal Amoru in kaj bi zatrujeval, da si ne- ranljiv, kmalu boš tudi ti podlegel!

Delo je režiral g. prof. Šest, ki je skušal dati tudi predstavi tisto lahko- nost in zabavnost, ki jo ima delo. To mu je tudi uspelo. Le v nekaterih pri- zorih se je opazilo, da ni mogel vseh igralcev dvigniti povsem na stopnjo ve- selo, brezskrbno, plemiške okretnosti in lahkotnosti. To bo paž še dalj časa tra- jalo, ker ni vsakemu narodu prav ta stvar dana.

Dono Diana igra ga Razbergerjeva. V. jezi in razočaranju je boljša kot v

ponosu in veličini. Tu se bo morala še dvigniti na stopnjo dvorjansstva. Dono Lavro igra ga Juvanova, dono Feniso pa ga Boltar-Ukmarjeva zelo spretno, morda sta le nekoliko prerisani in preveč mirni z ozirom na celotni nivo komo- dije. — Precejšnja teža igre leži na Do- nu Cezaru, ki ga igra g. Gregorin. Tudi ta lik je povsem živ in dognan, v ne- katerih prizorih izredno posrečen, le včasih bi bil morda prikupnejši, če bi bil manj tragičen, čeprav ga muči ne- srečno čustvo. — Prince sta še gg. Bi- tene in Verdonik. Prvi je še zelo mlad igralec in je razumljivo, da se mora preko vseh začetnih težav dokopati do ustvarjalca. Težavo mu delajo verzji in viteški nastop. Vendar pa kaže veliko spretnosti že zdaj. G. Verdonik bi se morda laže približal francoskemu zna-čaju kot pa g. Bitene. — Zelo spretno in prijetno igra Perina g. Jan, čeprav bi človek mislil, da on ni za take vlo- ge. Do uspešne predstave je v veliki meri prav on pripomogel. — Mirno, smehljajočo se postavbo g. Dona Diega je posrečeno prikazal g. Vl. Skrbinšek. Tudi hišna Floreta gđ. Puglije je vesela in ljubezniva postavba.

Inscenacijo je izvedel g. ing. Franz. Zanimivi arhitektonski osnovi, katero pusti v masi vso predstavo, podreja po- samezne scene. S tem je dana dramati- ki izvedbi nujna povezanost, kar je celo dobro. Toda, kakor je arhitektonska osnova premišljena, je opaziti v detajlih nima površnost in nedoslednost. Opozor- nika samo, kako v interieuru Dona Dia- ne postavljajo stene v osnovnem prostoru povsem brez organske zveze z ostalo stalno sceno. V drugih slikah pa opa- zimo nedoslednost, ko stalni plastični

Kaj je novega pri naših sosedih

Z Gorenjskega

Jesenjani hočejo zavarovati narcise. Planinski odsek na Jesenicah sporoča v koroskem časopisu, da je treba ob pomladanskih izletih po narcisnih livadah na Golici to redko naravno čudo varovati. Le na redkih planinah je še najti take narcise travnike. Nerazumno je in divjaki pa na debelo trgajo to lepo cvetje, nekateri ga celo odnašajo v košarah in koših. Zato planinski odsek na Jesenicah vnovič opozarja na veljavne predpise o zaščiti naravnih lepote, po katerih je treba kaznovati vse tiste, ki natrgajo preveč narcis. Zato naj se ravna vsi obiskovalci Golice po pravilo, da smejo deset do dvajset narcis odtrgati in odnesti s seboj. Kdor pa bo natrgal več, se bo že pregrešil proti predpisom.

S Spodnje Stajerskega

Izročitev zastav krajevnim skupinam v breziškem okraju je bila za binkošne praznike slovesno izvršena. Brežice so bile na ta dan vse v zastavah in prebivalstvo je pozivilo slikovitost ulic tega mesta. Zvezni vodja Steindl pa je na gradu Mokrice izročil 11 zastav enajstim krajevnim skupinam iz trboveljskega in breziškega okraja. Na predvečer sloves-

FILMI TEGA TEDNA

Novi slovenski tednik prinaša posnetke iz živahnega železniškega prometa, ki zalaga bojilce s vojnim gradivom in življenjskimi potrebščinami. Brzi vlaki prevažajo blago, ki se hitro kvari. Sledijo prizori s koncerta za ranjenec in lepe slike s poljskega dela stajerskih ranjenec. Živahno je mladina, ki kljub petemu letu vojne goji šport, telovadbo in gimnastične vaje. Sledijo posnetki o obisku kopne vojske pri mornarici ter o sprejemu na ladji. Na jugovzhodnem bojišču se v sadnem čen večkrat imenuje romunske mesto Jasi — odhod nekaj prisilov. Državni minister Speer je obiskal oboroževalno tovarno in govoril delavcem v izdelovalni bitki. Teško opravilo je odstranjevanje nevarnih min in odvijanje vžigalnih nabojev. Pri Führerju sta bila pri nadzoru na obisku predsednik slovaške republike dr. Tiso in njegov ministrijski predstojnik dr. Tuka. Svojeizveni so posnetki s japonskega bojišča. Padelci očahujejo posadke, tudi prevos ameriških ranjenec vidimo. S fronte v Karpatih so zanimive slike, ki kažejo utrjevanje postojank. Najživahnejši pa so svedba bojni prisori iz nemškega bojišča in zadnje ure bojev v acetnem Casinu, ki bo po ta vedno ostalo grozoten spomenik strahot sedanje vojne.

»Slavčkova pesem« je film, ki ga predvaja kino Matica. Zanimiva je na tako bogatih glasbenih virih, kakor jih nudijo opere »Traviata«, »Boheme«, »Madame Butterfly« in opere »Gasparone«, »Ce torej dobro izberete najlepše arije iz naštetih del in jih vam zapoje še povprečen pevec, imate prav gotovo krasen koncertni večer. Kaj se, če vam pojejo dobri pevci in pevke, med njimi celo Mariborčanka Elfie Mayerhofer, ki ljubko igra, dalje Ljubljanka Hille in drugi, da poznanih šaljivcev Paula Kempa in Thea Lingena ne hvalimo posebej. Film prikazuje na živahen način umetniški razvoj in uspeh mladega tenorista kakor tudi te mlajše igralke. Med pokusnimi prizori se živahni vložki, ki skrbijo tudi za smeh ob nekakšnih odmorih med posameznimi koncertnimi nastopi. Tako tudi film gledalca dve uri lepih užitkov in zabave. Razumljivo je svedba, da ima zato vedno polno dvorano gledalcev.

»Sanders živi nevarno« je naslov filma, ki ga vrti kino Sloga. Je morda res parodijska na kriminalne filme, vendar pa nekoliko ponesrečen. Pisatelj kriminalnih romanov živi v svojem udobnem stanovanju in narekuje svoji tajnici dogodivščine, kot bi jih sam doživljal. V romanu je nad vse pogumom, v režiji pa je strahopetost, kar najbolj vidimo, ko pride k njemu nočni gost, ki hoče s njim obratovati. Vendar pa ta obratovanje ni tako strašno, saj ga potegne le v pristaniško bencino in mu se pozneje pomaga pri njegovih detektivskih podvigih. V filmu je par ponesrečenih prizorov, vendar pa so tako razstrgani, da le steska sledimo dogodkom. Vse se dogaja v nekakšnem temnem in skrivnostnem razpoloženju.

nosti je bila na breziški meščanski šoli odprta razstava pod naslovom »Nemško rokodelstvo« v vojski.

Slovesen pogreb se priredili v Mariboru te dni trem spodnještajerskim žrtvam, ki so padle pod tolovajsko roko. Brambovski podčastnik Jekl in Zorec ter brambovec Šavnik so padli in pokopani so bili na pokopališču v Pobrežju. Na grob so jim položili vence zveznega vodje in drugih predstavnikov, v imenu okrožnega vodje pa se je poslovil od padlih njegov zastopnik Lackner.

Iz Hrvaške

Obvezna saditev sončnic. Hrvatski kmetijski minister je izdal odredbo o obvezni saditvi sončnic. Odredba določa, da mora vsak lastnik ali najemnik zemljišča nad pet katastrálnih jehov saditi sončnice na prostoru, ki bo odgovarjalo petim odstotkom razpoložljivega zemljišča.

Načelnik ustaškega glavnega stana poroča predsedniku vlade. Načelnik ustaškega glavnega stana, državni minister dr. Lovro Sušić, je po vrnitvi iz Nemčije obiskal predsednika hrvaške vlade dr. Mandića ter mu je poročal o svojih razgovorih s vodilnimi nemškimi osebnostmi v Berlinu in Monakovem.

Iz Srbije

Novi srbski prostovoljci. Da bi se mogli ojačiti nastopi srbskih prostovoljskih enot, ki se bore z boljševističnimi tolpari, je vlada odredila takojšen nabor letnikov 1919 do 1924. Nabori bodo izvršeni s pospešeno naglico in je določen kot zaključni rok 3. junij.

Naznanila ljubljanskih prirediteljev

Slavko Osterc

Spada v vrsto naših skladateljev pravkar ne le po plodovitosti svojega obsežnega dela, nego predvsem po svoji značilni smeri, ki je nekompromisno uveljavil doma in še bolj v tujini. Njegovo delovanje, ki je vsejale mnogo polemik in se proti, ni ostalo brez sledov v glasbi. Osterc se je dejansko bori soper plitke banalnosti in lažni sentimentalizmu v glasbi. Osterc je a svojo smerjo absolutne glasbe, četudi je v tem bil hud ekstremist, mnogo kalnega zbirati, mnogo zniloga razkušiti. Kajti Osterc je svet, nov, zanimiv — je Osterc! Na mednarodnih festivalih je bil deležen vseh priznanj. Ob obilnici njegove smrti bo izvajal naš Radski sinfonistični orkester pod taktirko Draga M. Sijanca skladateljevo vedro in klano »Ouverture classique«, delo, ki ga je ena največjih svetovnih delij sprejela v tisk. Sedaj, ko ni več Slavka in Nikota, obeh hudomušnih glaslov našega glasbenega življenja, se bomo spet spomnili onega najostrejših profilov naše glasbene tvorbe, ti-

Akacije cveto, češnje zore

Zadnji, že primerno vroči dnevi so močno vplivali na razvoj vsega rastlinja, tudi akacije so se začele hitreje razcvetati. Vse akacije so sedaj v najbujnejšem in najlepšem cvetju. Lep je na primer pogled na sedem akacij, ki še stoje na Vodnikovem živilskem trgu, tako štirih na spodnjem, treh pa na zgornjem koncu trga v črti Vodnikovega spomenika. Druge akacije so morali odstraniti, ker so se posušile in so namesto njih nasadili drugo drevje. Ko akacije cveto pa češnje lepo zore. Po nekaterih vrstah lahko človek vidi, kako so domače češnje že lepo rdeče in zrele. Nekateri so jih tudi že poskušali. Bo precej domačega pridelka.

Pozor pred žeparji!

Občinstvo, ki se vozi po tramvaju, naj bo zelo previdno in pozorno ob urah, ko je na tramvaju največji naval in nastaja v vozovih silna gneča. To izrabljajo žeparji in segajo po denarnicih. Tako je v četrtek na šišenski progi neznan žepar neki stari ženi, ki je imela denar kar v predpasnikovem žepu, izmaknil denarnico, v kateri je bilo 380 lir gotovine. Žepar je izginil, ženska je tatvino opazila šele, ko je v mestu izstopila iz tramvaja.

Zabji kraki in solata

Vodnikov živilski trg je bil ta teden primerno živahen. Vrtarji se ob Vodnikovem spomeniku vrste pod cvetočimi akacijami in še vedno prodajajo razne sadike, zlasti paradižnike. Trg je sedaj dobro založen s domačo solato, tako s mehko, majhno kraljico, kakor tudi s trdo, ajserico. Pričakovati je, da bo

stega drobčnega moča, ki je žepajoč ob palci in srebajoč črno kavo v »Zvezdi« razburjal dvajset let naše belo mesto, kakor pred njim le Cankar na literarnem polju. Po Osterčevu Ouverture classique bomo ušivali Dvojakova ritma in melodije v znameniti »Novosvetlinski sinfoniji«. Po odmoru sledita dve sinfoniji posniti. Lisztov »Orfeo« in Dukas-jev »Čarodejev učence«. Spored bo zaključila Weberjeva živahna uvertura »Oberon«. Predprodaja vatopne se vrši v knjigarni »Glasbene Matice«.

Operno gledališče

Sobota, 3. junija, ob 18: »Manon«. Red B.
Nedelja, 4. junija, ob 18: »Melodije arene«. Opereta. Izm. Cene od 40 lir navzdol.

Dramsko gledališče

Sobota, 3. junija, ob 18: »Ognjenik«. Red Sobota.
Nedelja, 4. junija, ob 18: »Doma Diana«. Izv. Cene od 26 lir navzdol.

Ker izide »Goreči grm« Sigrid Undsetove v Slov. knjižnici,

bo novi listek v »Slovincu«

„ŽOGA SREČE“

ŽOGA SREČE je roman, ki je prava pravcata novost na slovenskem knjižnem trgu, saj je športni roman, izrecno roman nogometašev. Vprav naša mladina je brez dvoma pogrešala športnih romanov, ki jih tudi sicer ni dosti v svetovni književnosti. Glavni junak romana, Anton Hofer, zaide zaradi svoje dediščine v spletkarije svojih sorodnikov, dveh odvratnikov, ki se hočejo polastiti Hoferjevega denarja in mu ves čas nastavlja past, tako da je Anton Hofer večkrat v življenjski nevarnosti. Vendar dobi svojega varuha v osebi dr. Becka, ki je hkrati amaterski detektiv in srečno razrinka Hoferjeve sovražnike. Anton Hofer pa je tudi odličen nogometaš, prav tako pa njegov nasprotnik-sorodnik, ki mu streže po življenju zaradi imetja. V voč nogometnih tekмах premaga Anton svojega nasprotnika, dasi mu pri tekmah venomer ogroža življenje. V romanu se razpleta tudi ljubezenska zgodba med Antonom in navdušeno športnico Mino Mayerjevo. A tudi to si hoče pridobiti njegov sorodnik-nasprotnik. Med razburljivimi nogometnimi tekmath in drugimi prizori se vršijo napeta dejanja od začelka do konca romana — zdaj na športnem področju, zdaj v detektivskih spletkah, zdaj spet v ljubezenskih prilikah. Roman je jako napet, dogodki se živo vrstijo drug za drugim in navdušena bo zanj zlasti mladina. Priporočamo novi listek kot posebnost svoje vrste! Priprani smo, da bodo čitatelji »Slovincu« komaj čakali vsakdanjega nadaljevanja »ŽOGA SREČE«.

idinja Bijanza, in odide iz sobe tako tiho kot je vanjo prišla.

Zjutraj, ko se je začelo svitati, je odjezdila kneginja na izprehod.

Vse je še spalo; čul je samo stražar Virdomar ob glavnem vходу; ta se za kneginjo ni zmenil; nekaj vajen je bil na take zgodnje Albasvintine izprehode.

»Knez Galimar, igra sva končala«.

Tako reče kneginja Albasvinta sama sebi in zajezdi proti današnji Stišni, da pobegne proti Krki in od tod ob Krki in Savi na dvorec kneza Helvara, kjer je preživljala svoja lepa mladostna leta pred vrnitvijo na očetov dom.

Izprva je jezдила kneginja počasi, da bi ne vzbujala suma; dosepeši v dolino pa je jezдила hitreje in hitreje...

Sreča ji je bila mila; nihče je ni srečal; že je menila pognati konja v divji beg...

Zdajci se razlije raz gradišče kneza Galimara vpitje in kričanje kot bi navalil na gradišče sovražnik...

Na dvorcu kneza Galimara je vrel kot na razdraženem mravljšču; vzrok temu je bila smrt kneza Galimara; zakaj kmalu potem, ko mu je kneginja Albasvinta nalila v vino strupa, se je knez prebudi; želel ga je, da se izlepa ne take; dvignil se je raz skrinjo, zgrabil za pivski rog in ga izpraznil na dušek; popil je vse vino; opazil ni ničesar; vse se v omotici je legel nazaj in zaspal; a zbudil se ni nikoli več; umrl je doma na ležišču kot umre pijanec in ne vojniki; pot preko mavričnega mostu mu je bila zaprta; in to je dvorjaniče, velmože in vojnike razburjalo najbolj.

»Knez Galimar je mrtev!«

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

cena glavnati solati prihodnji teden nekoliko znižana. Na Pogačarjevem trgu sta v petek prodajali dve barjanski ženi žabje krake, ki so bili po 3 do 4 lire komad. Okoli njiju se je bila zbrala komisažica žensk, ki so skušale ceno znižati. Ni šlo. Bila pa je o žabjih krakih, ki jih je sedaj težko loviti in jih love le proti večeru, ko so jih druga leta pozno v noč, prav živa debata.

Posestne spremembe v maju

Zemljiška knjiga je v maju zaznamovala majhno število posestnih sprememb, izvedenih na osnovi kupnih pogodb. Prodano je bilo nekaj zemljiških parcel in drugih nepremičnin za vrednost okoli 300.000 lir. Filip Bačnar, posestnik v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 17, je prodal Ivanu Zle, posestniku v Spodnji Zadobrovi št. 2 nepremičnino vlož. štev. 683 kat. obč. Moste (hiša in vrt) za 92.000 lir.

Pasji ugriz in nesreče

V Aškerčevi ulici je hud pes ugriznil v desno roko delavca, 55-letnega Valentina Medveščka, stanujočega v Predovičevi ulici št. 1 — Ključavničar druž. železnice 40-letni Edvard Kramar je padel s stroja in si zlomil desno ključnico. — V Ribnici si je zlomil pri padcu desno nogo 62-letni krošnjar Alojzij Gorše. — V Horjulu si je pri padcu zlomil desno nogo 9-letni trgovkin sin Egidij Erbežnik.

MALI OGLASI

2 HLAPCA

h konjem in za poljska dela, sprejemem takoj. Plača po dogovoru. Krušič Ivan. — Bezenškova 10.

DVE URADNICI isčeta oprijemljeno sobo s separatnim vhomom v centru. Ponudbe na upravo »Slovincu« pod št. 4694.

KUPIM novejši pogreznjiv silvalni stroj v omari ali brez. Kupim samo iz prve roke in dobro plačam. Pismene ponudbe na upravo »Slovincu« pod št. 4728.

KUPIM 4.60 m široko in 9.60 m dolge vagonsko ponjavo (platio) iz dobrega jadranskega platna. Sme biti tudi kaj večja ali tudi obstojati iz dveh komadov 4.60x4.80 m. — Ponudbe: gostilna Kajfež, Florjanska 4.

ZIMO prevoznino, popolnoma nova, prodam. Naslov v upravi »Slovincu« pod št. 4734.

3.10 m BLAGA za moško obleko (sivo črtno), a podlogo, p r e d a m. Naslov v upravi »Slovincu« pod št. 4729.

BRAMORJE

prav gotovo pokončate s Bramorin zrak. Z navodilom v drogeriji Kanc, Zidovska ul. 1.

POZORI! Kupujem vrče in vse tekalne odpadke ter plačam po najvišji ceni. — Grebenč Alojzij, Gallusova nabrežje 96, Ljubljana. (k)

MRČES IN GOLAZEN urši, stenice, bolhe, škurke, molje, miši, podgane, voluharje in bramorje — zanesljive pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji Kanc, Zidovska 1.

KUPUJEMO prazne cementne in silice papirnatke vrče. PETRONAFTA, Tyrseva cesta 35.

STARE URE zapetne, lepne in bu-dike, samo prav do-bro ohranjene kupim. Janko Jazbec, Miklo-sičeva cesta 12. (k)

PEGE IN LISAJ vam zanesljivo od-strani »ALBA« krema. DROGERIJA KANC, Zidovska ulica 1.

PRODAM sedem letnikov (neve-zanih) ilustriranega Slovincu. Vedna pot 41-II.

KINO »MATICA«

Mariborčanka Elfie Meyerhofer in Ljubljanka Fifi Hille (Ellen Hille) v sijajnem pevskem filmu

»Slavčkova pesem«

Najlepše arije iz Traviata, Bohem, Madame Butterfly, Gasparone. V ostalih vlogah Johannes Riemann, Paul Kemp, Theo Linden itd.

Predstave dnevno ob 16. in 19. uri!
Predprodaja od 11 do 12.

KINO »UNION«

Romantična pustolovščina poročenega gospoda »v najboljših letih«, gospoda, ki je hotel drugič doživeti svojo mladost...

»Ljubavna pisma«

Hermann Thimg, Käthe Haack, Suse Graf, Paul Hubschmid itd.
Predstave ob 17 in 19.15.

KINO »SLOGA«

Duhovita parodija na kriminalne filme, polna humorja, napetosti, pikantnosti in razgibanosti v TOBIS-ovem filmu

»Sanders živi nevarno«

Paul Verhoeven, Else v. Möllendorff, Gretl Schörg, Harald Paulsen.
Predstave ob 16 in 19.

Lep zaslužek imate z nabiranjem
bezgovega cveta
svežega ali suhega, redno ga kupuje

»ALPA« Ljubljana

Vidovdanska cesta št. 18

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem gospodu nadporočniku dr. Potočniku za poštivalnost in vsem ostalim, ki ste pripomogli k izkupu in prevozu trupla mojega dragega brata

FRANCIJA

Dalje izrekam globoko zahvalo preč gg. kuratemu, g. ravnatelju dr. Martelanu za njegove občutene poslovilne besede, prav tako gg. nadporočniku Zelezniku in poročniku Fraklju za zadnje pozdrave tovarišu — vojaku in vsem, ki ste mu prinesli cvetja in ki ste ga spremljali na zadnji poti.

ING. POGRAJC VLADO

v imenu mame in sorodstva.

Zahvala

Vsem, ki ste našo nepozabno mamo, staro mamo, sestro, teto, svakinjo in taško, gospo

Uršulo Kaiser

spremlil na poslednji poti, ji poklonili zadnje cvetke, z nami sočustvovali in izrekli sožalje, se srčno zahvaljujemo vsem in vsakemu posebej.

Maša zadušnica se bo brala v soboto, 3. junija 1944, v cerkvi v Kosezah, ob 7. uri zjutraj.

Ljubljana, Zagorje ob Savi, Slav. Brod, 2. junija 1944.

Zalujoče rodbine:

Kaiser, Mihelčič, Radeček, Sturm, dr. Brlič, Kisovec.

Osveta

J. B. POLÁK 32 Izvirna povest iz časov Kettler v naših krajih

»Menopar« veleva knez starešini velmoži, »tvoja skrb bodi, da bodo po tem veseljačenju lobanje knezov Tektosagunta in Belgunda in kneževica Anderota iz mize zmagovalca odstranjene in pokopane kot veleva naš običaj za pokop knezov!«

»In lobanja kneza Trokmara?« vpraša Albasvinta.

»Ta ostane v mizi zmagovalca do onega dne, ki sem ti ga omenil prej, lepa Albasvinta,« pojasnjuje knez.

»In zakaj ravno ta?« se čudi kneginja.

»Zato, ker me je prehitel in mi vzel to, kar bi moralo biti samo moje,« reče knez trdi.

Kneginja Albasvinta se mu pokloni in odide...

Po odhodu kneginje je dobilo veseljačenje in pirovanje še večji razmah; pili in razlivali so tako, da je teklo vino po tleh; prepevali so bojne pesmi in plesali divje bojne plesse; petje in žvenketanje orožja se je mešalo s šumenjem drevja, ki ga je sibal veter tako močno, da je šumelo kot bi tekla mimo gradišča med skalovjem velika reka in sipala svoje vode nekeje v dalji v globoko brezno, v katerem je voda čvrje šitela in škala izhoda iz penečega se tolmuna...

10.

Šlo je že čez polnoč, ko je začelo veseljačenje in pirovanje ponehavati...

Opiti velmože in vojniki so cepali po tleh kot težke jesenske muhe; po tleh so pospali in tam smrčali, da sta se zemlja in ozračje okoli opitih velmož in vojnikov stresala tako kot bi po gradišču prevažali težko naložene vozove.

Opotekaje se in s samogovorom se je prizibal knez Galimar v svojo sobo; tu je omahnil na mehko postelano skrinjo in zaspal mimočrede.

Vse po knezovi sobi je potihnilo; ti-hoto je motilo samo knezovo smrčanje. Zdajci vstane kneginja Albasvinta raz svojo skrinjo in se napoti proti sobi kneza Galimara; pred vrati obstane.

Vse je tiho. Le smrčanje knezovo moti tišino.

Ko vstopi kneginja v sobo kneza Galimara, je bil razlit po sobi še gost jutranji mrak; toliko pa je vidi, da ima knez, kot običajno, na mizi poleg skrinje svoj veliki pivski rog, napolnjen z vinom skoraj do roba; ob takih prilikah mu ga je postavil tja knezov točaj, da ga je imel knez takoj pri rokah, če bi ga prebudila iz spanja žej.

Na tihem stopi kneginja k mizi, vlije v vino vee strup, kar ji ga je dala dru-